

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Anmodning om foretræde for Kulturudvalget - vedrørende Blankmedieordningen

En række kunstnere og kulturproducenter, som er repræsentanter for rettighedshavere på kulturområdet, ønsker at få foretræde for Kulturudvalget for at kunne redegøre for udviklingen i blankmedieordningen og uddybende forklare om behovet for at forbedre denne ordning til gavn for det danske kulturerhverv, jf. vedlagte papir.

Der anmodes om et foretræde snarest muligt.

Mange hilsner

Henrik Petersen

Formand i Båndkopi

Reform af blankbåndsordningen - en del af et kommende medieforlig

I dette dokument beskrives baggrunden for og indholdet i en fremtidig model for blankbåndsordningen, som der er bred politisk enighed om har en række indbyggede problemer og lider under den teknologiske udvikling, som gradvist eroderer grundlaget for ordningen.

Reformen bør indgå som en del af drøftelserne af en styrkelse af den danske ophavsretsbeskyttelse i forbindelse med de kommende mediepolitiske forhandlinger.

Ny Capacent undersøgelse om hjemmekopiering

Den kreative indholdsindustri rammes af hjemmekopiering fra TV. Halvdelen af alle danskere optager i dag film, TV-serier mv. fra TV, og en lille andel er endda så hardcore, at de optager mere end 10 timer om ugen, viser en ny Capacent undersøgelse.

Når fx TV-serien Forbrydelsen II optages fra TV i stedet for at blive købt på DVD, så kan den kreative indholdsindustri vinke farvel til en potentiel betaling på 21-24 kr., som udgør royalty for TV-serien, pr. solgt enhed.

Eksemplet med Forbrydelsen II illustrerer udfordringen. Da TV-serien sidste år blev vist i TV, blev hvert afsnit optaget og set i gennemsnit i 104.930 hjem, og disse mange kopier modsvarer i potentiel royalty over 2 mio. kr. Sammenholdes dette med, at der sidste år blev vist mange hundrede spillefilm og TV-serier i TV og at disse blev optaget lystigt, så ses at det store tab som har ramt musikbranchen også findes i TV og film branchen.

Udbredelsen af videoharddiskoptagere/PVR'er og setupboxe med harddiske i de danske hjem er vokset eksplosivt og har gjort det nemt at optage film og TV-serier i perfekt kvalitet fra de mange flow-TV-kanaler. Og senest er der lanceret videoharddiskoptagere/PVR'er som nu helt automatisk kan optage alle episoder af din ynglings TV-serie eller alle film med Clint Eastwood som vises i TV.

Undersøgelsen, der er foretaget af analyseinstituttet Capacent ultimo februar 2010, viser bl.a. følgende:

- 47 % af alle danskere optager i dag film, TV-serier mv. fra TV
- 82 % af TV-kopieringen foretages med en videoharddiskoptager/PVR eller lignende fra TV
- 77 % kopierer musik fra CD'ere til deres MP3-afspillere
- 52 % har kopieret musik eller spillefilm til en computer (harddisk) fra TV, radio eller anden kilde

Ophavsretten under pres

I de kommende år står vi i Danmark overfor store udfordringer med at beskytte ophavsretten i takt med, at de teknologiske muligheder for at kopiere musik, film, TV og bøger bliver stadig bedre og mere udbredte i befolkningen.

Ophavsretten hænger uløseligt sammen med den private ejendomsret. På samme måde som alle andre erhverv har mulighed for at tjene penge på og beskytte værdien af deres kompetencer og arbejdsindsats, så har vi som samfund også både en forpligtelse til og en interesse i at varetage interesserne for de som arbejder med kulturelle produkter. Hvis de fratages deres muligheder for at leve af at deres arbejde, vil mange af disse personer være tvunget til at søge over i andre erhverv, og vi vil som samfund gå glip af de indtægter (herunder eksportmuligheder), som deres kulturelle produktion ellers ville have kunnet generere.

Beskyttelsen af ophavsretten udgør derfor en af de væsentligste forudsætninger for, at vi i Danmark fortsat kan opretholde et velfungerende og produktivt kreativt miljø, som til stadighed er i udvikling til gavn for hele det danske samfund.

Sikring af ophavsretten over en bred kam bør derfor indgå som et helt centralt element i de kommende forhandlinger om et nyt medieforlig.

Blankbåndsordningen - et vigtigt element i beskyttelsen af ophavsretten

Ophavsretten er presset fra mange sider og forsøges i dag varetaget gennem en række forskellige instrumenter. Decideret piratkopiering, hvor personer forsøger at tjene penge på at videresælge andres produkter kan vi som samfund naturligvis ikke acceptere og har brug for en opstramning over for, da det nuværende regelsæt efter alt at dømme ikke fungerer effektivt nok.

Til gengæld har vi gennem en årrække accepteret, at der kopieres til hjemmebrug i erkendelse af, at det vil være en håbløs opgave at kontrollere hver enkelt husstands kopieringsaktiviteter i en situation, hvor langt de fleste danskere har adgang til udstyr, som kan frembringe perfekte kopier af musik, film, TV - og inden længe formentlig også bøger. Det foregår i meget stort omfang,

For alligevel at sikre, at de kunstnere, som har produceret de værker, som hjemmekopieres i meget stort tal, vedtog Folketinget i 1992 en kompensationsordning, den såkaldte blankbåndsordning, hvor kasettebånd, cd'ere og dvd'ere o.l. er pålagt en afgift, der går tilbage til rettighedshaverne. Ordningen er således ikke som sådan en kulturel støtteordning, men en kompensationsordning, som basalt set skal modsvare det tab, som rettighedshaverne har på den omfattende hjemmekopiering, der foregår.

Ordningen fungerer sådan, at 2/3 af pengene bliver fordelt til kunstnere og producenter efter, hvor meget deres musik, TV- og filmproduktioner etc. er blevet anvendt i TV og radio, og efter, hvor meget der er blevet solgt af de pågældende produktioner. Den sidste tredjedel af pengene er øremærket vækstlaget blandt danske komponister, sangskrivere, manuskriptforfattere, instruktører m.fl., som kan søge støtte til nye produktioner, udgivelser, kurser mv.

Imidlertid er blankbåndsordningen gennem en årrække gradvist blevet udhulet af et faldende salg af løse medier. I erkendelse af disse stigende problemer og for at sikre, at der fortsat var et vist minimumsbeløb til uddeling fra ordningen, garanterede Folketinget i forbindelse med den seneste revision af ordningen i 2006 et vist beløb til ordningen over finansloven (den eksisterende DVD-garanti på 20 mio. kr.).

Denne garanti har siden vist sig særdeles nødvendig og anvendes i stigende grad, men den retter grundlæggende ikke op på det problem, at ordningen i dag genererer langt færre indtægter end oprindelig forudsat, og at betalingen til rettighedshaverne for hjemmekopiering derfor befinder sig på et meget lavt niveau i forhold til det indtægtstab, som kunstnere og producenter lider, og i forhold til hvad blankbåndsordninger i fx Sverige eller Tyskland bidrager med pr. indbygger.

Grundproblemet er, at den teknologiske udvikling har gjort, at de fleste mennesker i dag anvender indbyggede medier som MP3-afspillere, PVR/harddiscoptagere, disc-recordere o.l., som er undtaget fra ordningen, og dermed ikke længere anvender løse medier som CD'ere, DVD'ere m.m.

Løsningsmodeller, som pålægger en afgift på indbyggede medier i stedet har været diskuteret ved flere lejligheder, men er hver gang blevet afvist – bl.a. med det argument, at de kunne risikere at hæmme en udbredelse af ny teknologi i samfundet, som generelt er ønskelig.

En fremtidssikret hjemmekopieringsordning

Der er derfor behov for en fremtidssikring af ordningen, så kunstnerne og ikke mindst de kreative vækstlag har adgang til en rimelig støtte fra ordningen i fremtiden.

Gennem en årrække har blankbåndsordningen jævnligt været diskuteret politisk og der eksisterer en bred erkendelse af, at ordningen har en række indbyggede problemer, som må løses før eller siden.

I forbindelse med, at ophavsretten skal op til diskussion under de kommende medieforhandlinger er det derfor oplagt at inddrage blankbåndsordningen i en samlet pakke om fremtidens ophavsret og dermed løse denne del af problemet en gang for alle.

Det foreslås derfor, at blankbåndsafgiften afskaffes i sin nuværende form og afløses af en fast finansiering som led i medieforligspartiernes prioritering af midlerne til udvikling af de kommende års mediepolitik.

Vi opfordrer konkret til, at medieforligsparterne opnår enighed om inden for den mediepolitiske ramme at afsætte 50 mio. kr. til en delvis refinansiering af ordningen i tillæg til den eksisterende DVD-garanti på 20 mio. kr. De i alt 70 mio. kr. - som vel at mærke er langt mindre end de 100 mio. kr. som oprindeligt var den politiske ambition, da ordningen blev indført (men som det aldrig har været muligt at nå op på grundet den teknologiske udvikling) - mener vi bør findes indenfor licensområdet, da en væsentlig del af hjemmekopieringen sker fra tv/radio, der finansieres via licensmidler.

Indførelse af en framelde-model i forhold til licensopkrævningen kan skabe et merprovenu. Inden for en sådan model er det vores opfattelse, at der vil kunne findes finansiering til en række formål inden for det mediepolitiske felt - udover den reform af finansieringen af blankbåndsordningen, som vi her har foreslået.

Som i dag vil ordningen blive anvendt med 2/3 i kompensation til rettighedshaverne i forhold til anvendelsen af deres værker og den resterende tredjedel afsat til udvikling af nye talenter inden for kulturens vækstlag, der yder væsentlige og nyskabende bidrag til dansk kultur, og som vil kunne søge om arbejdslegater, indspilnings-, udgivelses- og distributionsstøtte o.l.

En sådan fremtidssikring af ordningen vil have en lang række fordele:

- Rettighedshaverne vil have en garanteret årlig kompensation for anvendelsen af deres arbejde, som kan bidrage til at give dem arbejdsro og mulighed for at koncentrere sig om fortsat at producere de kulturelle produkter, som de hver især er gode til
- Det kreative vækstlag vil fremadrettet få sikret en udviklingsstøtte, som vil kunne fungere som grundlag for en forstærket vækst i kultur- og oplevelsesøkonomien i Danmark
- Forhandlere af uindspillede medier vil få en meget betydelig administrativ lettelse, hvilket vil være i overensstemmelse med regeringens målsætninger om at reducere erhvervslivets administrative byrder
- Forbrugerne vil få en gevinst i form af reducerede priser på CD'ere, DVD'ere m.m.
- Mediepolitikkerne vil have løst et tilbagevendende politisk problem med relation til sikringen af ophavsretten, som bliver en stor politisk udfordring i de kommende år